

M^m

BİLANÇO

TÜRMOB AYLIK YAYIN ORGANI • SAYI : 179 • EYLÜL 2 0 1 1 5 5.00 TL • ISSN:1307-6620

- *Küresel ekonomi likidite tuzakında*
- *İşletmelerin gelecek beklentisi iyimser*
- *Kriz önlemi de gelir dağılımını bozdu*

ISSN 1307-6620

Ekonomik Rapor

TÜRMOB Bas.Yay.Dağ.İşlt. Adına
Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni

Nail SANLI

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Ali Ekber DOĞANOĞLU

Yayın Kurulu

Nail SANLI
Ali E. DOĞANOĞLU
Ahmet FETTAHOĞLU
Yıldız ÖZTÜRK

TÜRMOB

Basın Yayın Dağıtım İşletmesi
tarafından yayınlanmaktadır
Yayın Türü : Yaygın süreli

Yönetim Yeri

Gençlik Caddesi No:107
06570 Anıttepe - ANKARA
Tel: (0.312) 232 50 60 (10 Hat)
Fax: (0.312) 232 50 73
http: www.turmog.org.tr
e-mail:alid@turmog.org.tr

Dizgi - Düzenleme

Tuncay TEKYILDIZ

Baskı

Genç Ofset
İstanbul Cad. Sedef Sk. No:1/3
İskitler/ANKARA
Tel: (0.312) 341 06 41

Basım Tarihi : 09 Eylül 2011

Basım Yeri : Ankara
ISSN : 1307-6620

Dergide yayınlanan yazıların yayın hakkı

Bilanço Dergisi'ne aittir.

Kaynak gösterilmeden bir bölümü veya
tamamı alıntı yapılamaz

Ortadoğu yeniden şekilleniyor

Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkelerinde kanlı değişimleri izliyoruz. Bu değişimlerde baş aktör olarak NATO gözüküyor. NATO'nun verdiği destekle isyancılar değişim hareketini yürütüyorlar. Şu ana kadar yürütülen politika ve elde edilen sonuçlara göre mücadelenin galibi olarak NATO gözüküyor.

Tunus ve Mısır'ın ardından, Libya'yı 42 yıldır yöneten bir dönemin güçlü lideri Muammer Kaddafi'nin de devrilmesi, Suriye lideri Beşar Esad'ı, korkuturken, kendini daha fazla korumaya ve şiddetini arttırmaya itecek. Bahreyn ve Yemen'de bir süredir sessizliğini koruyan isyanlar, Libya ve Suriye operasyonu ile birlikte yeniden alevlenebilir. Cezayir, Fas ve Ürdün gibi ülkelerde yeni isyanlar görebiliriz.

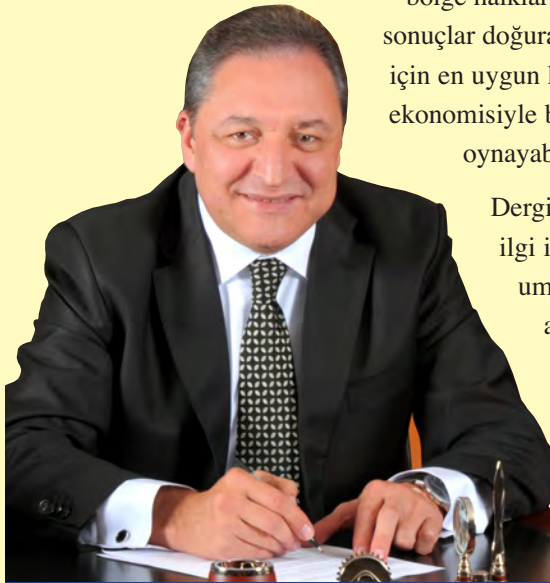
Ortadoğu ve Kuzey Afrika için gözler şimdiden, yeniden şekillenecek masada dağıtılacak kartlara ve üstlenilecek rollere çevrildi. Bu değişim kaybolan dengeyi, yeni bir zemin ve dengeye oturtacak.

Değişim sürecinde aktif rol oynayan ülkelerden birisi de Türkiye oldu. Türkiye tarihsel kökleri, bölgesel etkileri ve örnek olma özelliği ile ABD'nin de desteği ile yaşanan gelişmelerde ve yeniden şekillendirmede çok önemli bir rol üstlendi. Gelişmeler bu rolün ipuçlarını şimdiden veriyor.

Yeniden şekillenen Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da, Türkiye etkisini, hep birlikte takip edeceğimiz gibi gözüküyor. Türkiye'nin etkin bir rol oynaması hem ülkemiz için, hem de bölge halkları için daha faydalı sonuçlar doğuracaktır. Türkiye bu bölge için en uygun kültürel dokuya sahip, ekonomisiyle bölgenin liderliğine oynayabilecek en güçlü adaydır.

Dergimizin bu sayısında da ilgi ile okuyacağımızı umduğumuz haber ve araştırmalara yer verdik.

Gelecek sayımızda buluşmak dileğiyle...

Nail SANLI / Genel Başkan

TÜRMOB İftarda Buluştu

TÜRMOB'un geleneksel olarak düzenlediği İftar yemeğinde milletvekilleri, yöneticiler, bürokratlar ve meslek camiası bir araya geldi.

TÜRMOB'un geleneksel hale gelen iftar yemeği Ankara'da gerçekleştirildi. İftar yemeğine milletvekilleri, Vergi Denetim Kurulu Başkanı, Yüksek Yargı organlarının temsilcileri, Maliye Bakanlığı bürokratları, kurulların temsilcileri ile Oda Başkanları katıldı.

TÜRMOB Genel Başkanı Nail Sanlı, dünyanın çok kritik bir süreçten geçtiğini vurgulayarak, "Son günlerde hepimizin gözü kulağı ekonomik verilerde. Dolar ne oldu, endeks ne oldu, FED açıklamasında ne dedi, Avrupa Merkez Bankası ne kararlar aldı gibi konular birinci önceliğimiz oldu.

Dünyanın tekrar küresel bir kriz ortamına sürüklendiği bugünlerde gündemimizin küresel ekonomi olması da son derece doğal. Yaşanan her gelişme hayatımızı derinden etkiliyor. Türkiye almış olduğu ekonomik önlemlerle bu krizlere geçmiş dönemlere göre oldukça sağlam giriyor. Ancak, tüm dünyayı etkisi altına alan yangın siz ne kadar sağlam tedbirler alırsanız alın, sizi de etkileyecektir. Komşunun evi yanarken siz rahat uyuyamazsınız.

Küreselleşme artık tüm ülkeleri bir birine yaklaştırarak, tüm ekonomileri birbirinin etki alanına soktu. Amerika Birleşik Devletlerinin kredi notu Türkiye'yi de etkiliyor, Kore'yi de etkiliyor, Almanya'yı da etkiliyor.

Bu yüzden ülke olarak yine çok alıştığımız ekonomik kriz döneminden geçeceğiz. Bu krizlerde Türk insanı ne yapacağı, nasıl davranacağı konusunda adeta uzmanlaştı. Biz iyimserliğimizi koruyalım, ancak tedbiri her zaman olduğu gibi elden bırakmayalım.”

Genel Başkan Sanlı, Güneydoğu Anadolu bölgesinde yaşanan gelişmeleri de değerlendirerek, “Sürekli şehit haberleri alıyoruz. Her gün bir eve ateş düşüyor, her gün birkaç ocak sönüyor. Akan kanın artık durmasını istiyoruz. Barışı, kardeşliği istiyoruz.”

TÜRMOB'un Türk Ticaret Kanunu ile ilgili yaptığı çalışmalar hakkında da bilgi veren Genel Başkan Nail Sanlı, “Şimdi bizlere, iş dünyamıza düşen en önem-

li görev, Türk Ticaret Kanunu ve beraberindeki düzenlemeleri başarıyla hayata geçirmektir. Türkiye'nin yolunu aydınlatacak, bu ülkeyi güzel günlere taşıyacak bu düzenlemeleri kararlılıkla savunmalıyız. Bazıları bahaneler üretecek, krizin şunun bunun arkasına sığınarak bu düzenlemelerin ertelenmesini isteyecektir, biliniz ki bu ülkenin geleceğine yapılacak en büyük kötülük sorumluluktan kaçarak, bu düzenlemelerin ertelenmesini istemek olur.

TÜRMOB camiası Türk Ticaret Kanununu başarıyla uygulayacaktır ve hazırlıklarını bunun üzerine kurmuştur. Biz üzerimize düşen sorumluluğu en iyi şekilde yerine getireceğiz” dedi.

Muhasebe ve büro yardımcı elemanları eğitimi

Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki mali işbirliğine yönelik geliştirilmiş olan Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (Instrument for Pre Accession-IPA)'nın "İnsan Kaynaklarını Geliştirme" bileşeni kapsamında Rize İlinde yaşayan en az lise mezunu işsiz kadınların istihdamının artırılması amacıyla "muhasabe ve büro yardımcı elemanı eğitimi projesi" geliştirildi.

2 8 Temmuz 2010 tarihinde uygulama onayı alan 794 sayılı proje olarak, sözleşme makamı olan

Merkezi Finans ve İhale Birimi ile gerekli sözleşmeler yapıldı. Söz konusu hibe programı Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Muhasebe ve büro yardımcı elemanı eğitimi projesi, kadın istihdamının desteklenmesi hibe programı kapsamında Ri-

ze Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası tarafından yürütüldü. Projenin toplam bütçesi 111.620,69 Avro olup, bu tutarın 11.162,07 Avro'luk kısmı Rize Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası'nın eş finansman katkısıdır.

Projede Rize Halk Eğitim Merkezi proje ortağı kurum olarak

Rize Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odasına kursiyer temininde destek olmuştur. Ayrıca Rize Üniversitesi İştirakçi Kurum olarak projeye destek vermiştir.

Proje ; Rize de yerel yazılı ve görsel basında çeşitli tanıtım ve basın toplantıları ile duyurulmuş, ayrıca afiş, broşür ve ilanlarla tanıtılmıştır. Başvuruda bulunan yaklaşık 300 kişiden yapılan ön eleme sınav sonuçlarına göre seçilen proje kapsamını oluşturan

en az lise veya Ticaret lisesi mezunu, Üniversite mezunu (Lisans ve Ön lisans) 40 işsiz kadın seçilmiştir.

Seçilen kursiyerlere 2 Eylül 2010 tarihinde başlayan ve 18.04.2011 tarihinde sona eren iki yüz doksan (290) saatlik teorik eğitim ve bir ay staj eğitimi verilmiştir.

Kursiyerlerimizin tamamı proje kapsamında yer alan eğitim (Teorik) sürelerince günlük “5 Avro” harcırah almışlardır. Ayrı-

ca eğitim ve staj uygulamalarında başarılı olan her kursiyere “Katılım Sertifikası” verilmiştir.

Projenin özel hedefi olan kursiyerlerin istihdamının desteklenmesi amacıyla yapılan çalışmalarda 19 kursiyer ilimizde faaliyet gösteren çeşitli işletmeler ile muhasebe bürolarında istihdam edilmeye başlanmıştır.

Rize SMMM Oda Başkanı Muhammer Berberoğlu, TÜRMOB Genel Başkanı Nail Sanlı’ya proje hakkında bilgi vererek, “Projemiz hedefi olan toplam 40

işsiz bayan kursiyer mesleki eğitimler alarak istihdam edilebilir bireyler haline gelmesinin yanında, faaliyetlerimizin sivil toplum kuruluşları adına ülke genelinde uygulanabilirliği bakımından öncü bir proje olmasını vizyonumuz olarak görmekteyiz.” dedi.

TÜRMOB Genel Başkanı Sanlı, Türkiye’nin AB’ye önemli katkıları yaptığını bu tür projelerle bu katkıların geri dönüşümünün sağlanmasından büyük mutluluk duyduğunu ifade ederek, Rize SMMM Odasını kutladı.

Küresel ekonomi likidite tuzağında

Likidite tuzağı ve yüksek kamu borçluluk oranları yeni krizde hükümet ve merkez bankalarının işini zorlaştırıyor. AB'nin bazı üye ülkeleri için kamu borcu ödeme aczi riski faiz farkları, borsalarda panik yaratan düşüşler ve gelişmiş ekonomilerde uzun vadeli bono getirilerinde gözlemlenen gerileme olarak yansıyor.

2008 krizinin ardından uygulamaya koyulan geniş kapsamlı mali ve parasal genişletici politikalarla toparlanma sürecine giren batı ekonomileri yeniden sıkıntılı bir döneme girdi. Avrupa Birliği bazı üye ülkelerin yüksek kamu borçluluk oranlarının gündeme getirdiği iflas -kamu borçlarının ödenmesinde acze düşülmesi-riskini defetmeye çalışırken, ABD'nde ekonomik gündemi önce kamu borçlanma tavanının yükselmesi konusunda çıkan si-

yasi anlaşmazlıklar, ardından S & P derecelendirme şirketi tarafından yapılan 'ülke notu düşürümü' işgal etti. ABD'nde büyüme ve istihdam oranları beklentilerin altında kalırken, AB'nde İtalya ve İspanya'nın on yıl ve yukarı vadeli kamu kağıtlarının faizi yüzde 6'nın üzerine çıktı ve hemen tüm borsalarda hisse senedi fiyatlarında büyük düşüş yaşandı. Finansal piyasalardaki bu karamsar görünüm Merkez Bankalarının müdahalelerini getirdi. Amerikan Merkez Bankası

Fed halen sıfıra yakın düzeyde bulunan politika faiz oranlarını önümüzdeki iki sene boyunca, 2013 yılı ortalarına kadar muhtemelen sabit tutacağını açıklarken, Avrupa Merkez Bankası yüklü tutarda İtalyan ve İspanyol kamu borçlanma kağıdı satın alarak bu menkul kıymetlerin getirilerinde –bu ülkelerin Hazinelelerine olan maliyetlerinde- düşme sağladı.¹

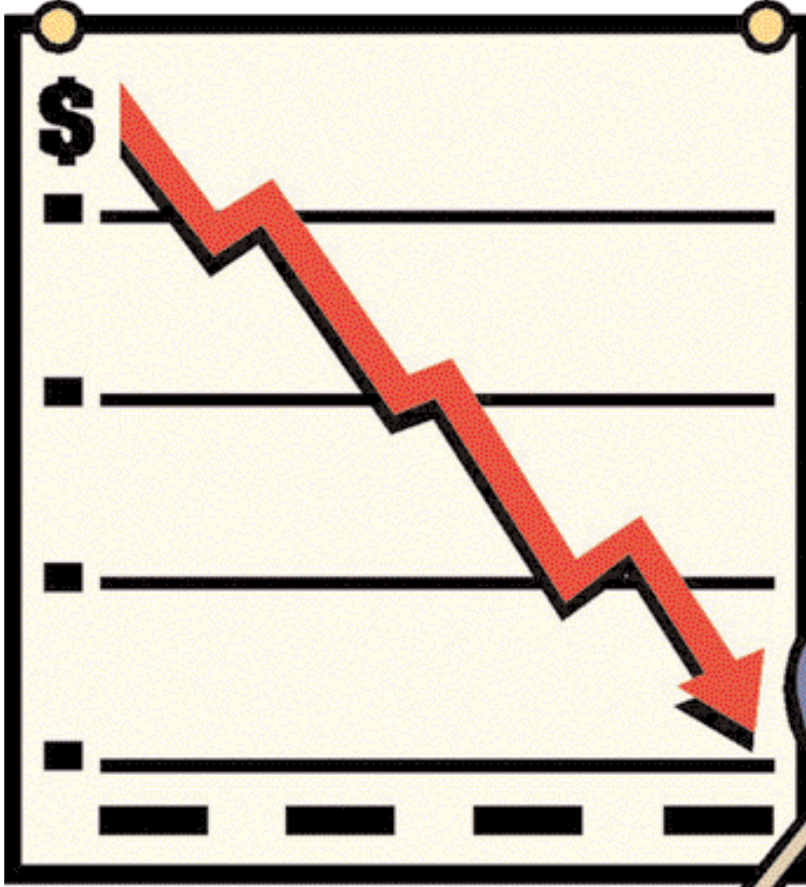
Uluslararası Para Fonu da (IMF) Haziran ayında yayınlamış olduğu Dünya Ekonomik Görünümü

güncelleme çalışmasında küresel finansal piyasalardaki oynaklığın (volatilite) Mayıs ayı sonlarından başlayarak arttığına işa-

farkları, borsalarda panik yaratan düşüşler ve gelişmiş ekonomilerde uzun vadeli bono getirilerinde gözlemlenen gerile-

fer hükümetlerin ve merkez bankalarının krizle mücadele alanında ellerinin altında fazla müdahale aracı da kalmamış iken. Ge-

lişmiş batı ekonomilerinde büyüme hızı düşük, tüketici ve iş alemi güven duygusu zayıftır. Finansal krizin ardından

ret etmekte bu durumun, Euro Bölgesinde bazı üye ülkelerde kamu borçlarına ilişkin olarak artan riskler ve ABD’nde yavaşlayan ekonomik faaliyet hacmi ve konut piyasasında gözlemlenen zafiyeti yansıtmakta olduğunu ifade etmektedir. AB’nin bazı üye ülkeleri için yükselen kamu borcu ödeme aczi riski faiz

me yukarıda sözü edilen olumsuz ekonomik görünümün başta gelen arzularını oluşturmaktadır.

Borsalar düşüyor, gelişmiş ekonomilerde yavaşlama derinleşiyor ve birçokları 2008 yılı finansal krizinin tekrar depreşmeye başladığı hatta işlerin daha da kötüye gidebileceği şeklinde bir kaygıya kapılıyor. Üstelik bu se-

tekrar toparlanma süreci içersine girilmesiyle zamanından önce geri çekilen parasal teşvik politikalarının tekrar devreye sokulmasının efektif talep ve büyüme hızı üzerindeki etkileri çok sınırlı

kalacaktır. Zira piyasaya enjekte edilen para finansal sistem içinde kalmakta, tüketim ve yatırım harcamalarına yansımamaktadır. Hanehalklarının krize çok zayıf bir bilanço ve yüksek borçluluk oranlarıyla yakalanmaları ve kredi borçlarının ödenememesi sonucu evlerini kaybetme veya konut fiyatlarındaki düşüşün getirdiği zenginlik kaybı onların tüketim harcamalarını artırmaları yolunda halen önemli bir engel oluşturmaktadır. Tüketim harcamalarındaki durgunluk ve işsizlik haddinin halen yüksek düzeyini koruyor olması ayrıca kapasite kullanım oranlarının düşüklüğü yatırım talebini olumsuz etkilemektedir. Reel faiz hadleri negatiftir, dolayısıyla firmaları yatırım yapmaktan caydıran husus faizlerin yüksekliği değildir. Halen firmaların elinde nasıl değerlendirileceklerini bilmedikleri çok yüksek tutarda nakit bulunmaktadır. Öyle ki ABD'nin önde gelen ve çok geniş bir yatırımcı grubunun menkul varlıklarını muhafaza eden Bank of New York Mellon 50 milyon dolardan daha büyük bir mevduat tutan müşterilerine, faiz vermek bir yana, yüzde 0.13 oranında (13

bqz puan) hizmet gideri tahakkuk ettirmeye başlamıştır.² Bu durum şirketlerdeki likidite bolluğunu ve bankaların kriz sonrası izledikleri daha ihtiyatlı tutum ve talep yetersizliği nedeniyle kredi verme olanaklarında gözlemlenen olağanüstü kısıtlı durumu yansıtmaktadır. Dolayısı ile içinde bulunulan durumun, John Maynard Keynes'in ilk defa dile getirmekle beraber meydana gelmiş olup, olmadığını bilmediğini ifade ettiği "likidite tuzağı" olduğunu iddia etmek mümkündür.

Ekonomik büyümenin düşük ve giderek daha zayıflamakta olduğu Euro Bölgesinde genişletici parasal politikalar ekonomik faaliyet hacmi üzerinde daha etkili sonuç verebilir. Ancak Bölgede başta İtalya ve İspanya olmak üzere kamu borçluluk oranlarının yüksekliği ve olası bir borç ödeme aczi durumunun geniş bir bankacılık sektörü üzerindeki zincirleme olumsuz etkileri ve enflasyon kaygısı Avrupa Merkez Bankasının daha ihtiyatlı bir tutum sergilemesini zorunlu kılmaktadır. Avrupa bankacılık sektörünün olası bir kamu borcu ödeme aczi –default- durumuna

karşı duyarlılığı şu anda şirket ve tüketici güven duygusunu zayıflatan en önemli faktör durumundadır. Bazı üye ülkelerin karşı karşıya bulunduğu borç geri ödeme aczi –default- riski artık bir bankacılık sektörü kriz niteliği kazanmış olup, bu gelişme giderek Fransa gibi merkez üye ülkeler içinde çok ciddi bir sorun niteliği kazanmıştır.

Esasında batılı gelişmiş ekonomilerin mevcut iç karartıcı ekonomik durumlarına, söz konusu ülkelerde karar alma konumundaki kişi ve kurumların, 2008 krizi sonrası gözlemlenen hızlı ekonomik toparlanmaya dayanarak, sorunun temelini oluşturan yüksek boyuttaki hanehalkları ve kamu borçluluk oranları alanında almaları gereken politika önlemlerini ve tedbirleri almamış olmalarından kaynaklanmıştır.

Parasal politikaların etkinliğini yitirmiş olduğu bir ortamda mali politikalar ne ölçüde kullanılabilir ve ne düzeyde etkin sonuçlar verebilir. Ekonomik daralma ve durgunluk ABD ve Avrupa'da vergi gelirlerini daraltmış, kamu bütçelerini olumsuz etkilemiştir. Diğer taraftan krizi hafifletmek ve toparlanma sürecini öne çek-

mek için alınan mali önlemler –vergi indirimleri, şirket kurtarmaları, kamu harcamalarının artırılması, sağlanan sübvansiyonlar vb.- kamu bütçe performansını zayıflatmış, bu durum kamu borçluluk oranlarının yükselmesi sonucunu doğurmuştur. Dolayısıyla yaşanan krizi hafifletmek ya da iyileşme sürecini öne çekmek için başvurulabilecek mali teşviklerin kapsam ve derinliği bir taraftan AB'nin bazı üye ülkelerinde olduğu gibi ödeme acizine yol açabilecek boyuttaki kamu borç stokundan olumsuz biçimde etkilenirken, öte yanda ABD'nde bir borç tavanı artırımını gündeme getirecek yüksekliğe ulaşmış bulunan kamu borç stoku düzeyi de, bu ülkenin bu alanda alabileceği tedbirlerin boyut ve derinliğini daraltıcı etkide bulunacaktır. Yüksek kamu borçluluk düzeyi ve default riskiyle karşı karşıya bulunan ülkelerde kamu borç stoku/GSYH oranının düşürülebilmesi için başvurulması gereken önlemler büyüme hızını daha da yavaşlatıcı bir etki doğuracak ve bu şekil-

de borç idaresini zorlaştıracaktır. 2008 yılı finansal ve reel sektör krizinin temelinde küresel makroekonomik dengesizlikler yatıyordu. Bu dengesizlik halen sürmektedir. Güçlü ekonomik büyümesi büyük ölçüde canlı dış talebe bağlı olan Almanya dışın-da ekonomileri zayıf bir görünüm ortaya koyan diğer üye ülkelerde dış talebin artırılması ise ortak para birimi kullanımı nedeniyle zorluk arz etmektedir. ABD'nde ise Çin'in ulusal parası Yuanın değerini dolara bağlı ancak düşük değerde sürdürme ısrarı nedeniyle dış talebin artırılması, dış ticaret açığı ile cari açığın düşürülmesi bu güne kadar gerçekleştirilememiştir.

ABD'nin tüketimini kısıp, ihracatını artırması bu şekilde dış ticaret ve cari açığını düşürürken büyüme hızını makul düzeyde idame ettirmesi gerekmektedir. –Türkiye gibi, ancak ABD'nin uluslararası rezerv para niteliğine sahip para basma ayrıcalığı (senyoraj) bulunmaktadır.- Çin'in ise daha çok tüketerek da-

ha çok ithalat yapıp, cari açık veren ticaret ortaklarının ekonomik büyümelerine katkı sağlaması küresel makroekonomik denge- nin sağlanması açısından kritik bir önem taşımaktadır.

2008 krizini yumuşatmak ve tekrar büyüme süreci içersine girilmesini sağlamak için Amerikan Merkez Bankası FED ikincisi 2010 yılında olmak üzere iki seferde piyasaya 2 trilyon doların üzerinde para enjekte etmiştir. Bu boyuttaki müdahaleye rağmen büyüme ve istihdam rakamlarında beklenen iyileşme sağlanamamıştır. Federal hükümetin başvurabileceği mali teşvik tedbirlerinin hacmi ve etkinliği ise borç tavanı konusunda yeni yaşanan siyasi anlaşmazlığın da ortaya koyduğu gibi sınırlı bulunmaktadır. Dolayısıyla hem ABD'nde hem Avrupa'da giderek daha da belirginleşen ve derin kaygı yaratan yeni bir krize karşı, batılı hükümetler ve Merkez Bankaları, bu sefer daha sınırlı bir güce sahip oldukları şeklinde bir görünüm ortaya koymaktadırlar.

1 Likidite Tuzağı, belirli bir faiz haddinde para arzı tutarına bakmaksızın toplumun bu tutarın tümünü elde tutmaya hazırlıklı olma durumudur. Böyle bir durumda açık piyasa işlemleriyle (APİ) yürütülen para politikası faiz haddi ve gelir düzeyi üzerinde etkili olmaz, para politikası piyasa faiz hadlerini etkileyemeyecek kadar güçsüzlüştür.

2 The Telegraph, 4 Ağustos 2011.

İşletmelerin gelecek beklentisi iyimser

İşletmeler, yılın ikinci yarısının tüm göstergelerinde, 2011 ilk yarıya göre daha olumlu geçmesini bekliyor. Türkiye'nin temel sorunları arasında "işsizlik" yüzde 22,7'lik oranla ilk sırayı alırken, işsizliği sırasıyla yüzde 11 ile "eğitim", yüzde 11,5 ile "ithalata dayalı büyüme", yüzde 11,1 ile "kayıtdışı ekonomi" ve yüzde 9,8'lik oranla "cari açık" izledi.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından hazırlanan, "Ekonomik Durum Tespiti Anket Çalışması 2011 İlk Yarı Sonuçları"na göre, işletmelerin, 2011 yılı ikinci yarıya yönelik beklentileri oldukça iyimser çıktı. Buna göre işletmeler, yılın ikinci yarısının tüm göstergelerinde 2011 ilk yarıya göre daha olumlu geçmesini bekliyor. İşletmelerin üretim beklenti endeksi, 2011 ikinci yarısı için 145,2, iç satışlar 142, dış satışlar 120,8'e yükseldi. 2011 ikinci yarıda üretimlerinde daralma bekleyen işletmelerin oranı yüzde 11,6, iç satışlarında daralma bekleyen

işletmelerin oranı yüzde 12,7, dış satışlarında daralma bekleyen işletmelerin oranı yüzde 14,9 ve yeni siparişlerinde daralma bekleyen işletmelerin oranı yüzde 11,9, istihdamda daralma bekleyen işletmelerin oranı yüzde 9,5 oldu. Tüm göstergelerde daralma bekleyen işletmelerin oranının ortalaması yüzde 12 civarında seyrettiği görüldü.

İSO Başkanı Tanıl Küçük tarafından açıklanan anket sonuçlarına göre, anket kapsamında tüm temel göstergelerde, hem azalış, hem de artış bildiren işletmelerin oranı, bir önceki döneme göre artarken,

artış bildirenlerin oranı daha yüksek oldu. Böylelikle, 2011 ilk yarısının, 2010 ikinci yarıya göre daha olumlu geçtiği tespiti yapıldı. 2010 yılı ikinci yarıdan, 2011 ilk yarıya göre artış bildiren işletmeler oranı, üretimde yüzde 56,6'ten yüzde 59,7'ye, iç satışlarda yüzde 54,4'ten yüzde 57,7'ye, dış satışlarda yüzde 42,6'dan yüzde 46,3'e, yeni siparişlerde yüzde 48,3'ten yüzde 54,2'ye, istihdamda yüzde 41,2'den yüzde 41,9'a yükseldi. Azalış gerçekleştiğini bildiren işletmelerin oranı üretimde yüzde 18'den yüzde 19,6'ya, iç satışlarda yüzde 19,2'den yüzde

20,3'e, dış satışlarda yüzde 24,6'dan yüzde 25,5'e, yeni siparişlerde yüzde 17,9'dan yüzde 19,4'e, istihdamda yüzde 18,1'den yüzde 20,6'ya yükseldi.

Beklentilere bakıldığında işletmelerin, 2011 yılı ikinci yarıya yönelik beklentileri oldukça iyimser çıktı. Buna göre işletmelerin, yılın ikinci yarısının, tüm göstergelerde 2011 ilk yarıya göre daha olumlu geçmesini beklediği belirlendi. 2011 ikinci yarıda, üretimlerinde daralma bekleyen işletmelerin oranı yüzde 11,6, iç satışlarında daralma bekleyen işletmelerin oranı yüzde 12,7, dış satışlarında daralma bekleyen işletmelerin oranı yüzde 14,9 ve yeni siparişlerinde daralma bekleyen işletmelerin oranı yüzde 11,9 oldu. İstihdamlarında daralma bekleyen işletmelerin oranı yüzde 9,5 oldu. Buna göre, tüm göstergelerde daralma bekleyen işletmelerin oranı ortalama olarak yüzde 12 civarında seyrettiği görüldü.

Üretim endeksi, ekonomideki toparlanmaya paralel olarak artış eğilimi gösterirken, 2010 ikinci yarıda 138,5'e, 2011 ilk yarıda 140,1'e yükseldi. Bu yılın ilk yarısında üretim endeksi küçük ölçekli işletmelerde yüzde 130,5, ortalarında 147,4 ve büyüklerde 151,1 oldu. Beklentiyeye bakıldığında, 2011 yılı ikinci yarısı için üretim

beklenti endeksi 145,2 olurken, bu değer işletmelerin büyük bölümünün, bu yılın ikinci yarısında üretimde daha iyimser beklentilere sahip olduklarını gösterdi. Ölçek olarak bakıldığında, 2011 ikinci yarı için üretim endeksi beklenti değeri, küçüklerde 141,2, ortalarında 152,7, büyüklerde 140,7 oldu. İç satışlar endeksi, kriz dönemindeki düşük değerlerinden sonra, 2010 ikinci yarıda 135,3'e, 2011 ilk yarıda 137,5'e yükselirken, küçüklerde 129,8, ortalarında 140,2 ve büyüklerde 152,7 seviyelerinde gerçekleşti.

Bu yılın ikinci yarısında iç satışlar beklenti endeksi 142 olurken, küçük ölçeklilerde 137,2, ortalarında 147, büyüklerde 144,9 ile olumlu oldu. Dış satışlar beklenti endeksi küçüklerde 129,8, ortalarında 139,1 ve büyüklerde 136,9 olduğu görüldü. Buna göre dış satışlarda küçük ölçekli işletmeler, diğer ölçeklere göre daha düşük beklentiyeye sahip olduğu tespiti yapıldı. Sipariş endeksindeki gelişmelere bakıldığında, 2010 yılı ikinci yarıda 130,3 olan yeni sipariş endeksi, 2011 ilk yarıda 134,8'e yükselirken, küçük işletmelerde 124,4, ortalarında 144,4 ve büyüklerde 140,9 oldu. Yeni siparişler beklenti endeks değeri, toplam işletmelerde 144,9 olarak görülürken, ölçekler bazında incelendiğinde

yeni sipariş beklenti endeksi küçüklerde 140,9, ortalarında 150,3 büyüklerde 143,7'yi gösterdi. Buna göre yeni siparişlerde en düşük beklentinin, küçük ölçekli işletmelere ait olduğu görüldü.

İstihdam endeksi, 2010 ikinci yarıda 123,1 olurken, 2011 ilk yarıda az da olsa gerileyerek 121,4 düzeyine indi. Ölçek bazında bakıldığında istihdam endeksi, küçüklerde 118,4, büyüklerde 120,7 olurken, en yüksek değer 125,5'lik göstergesi ile orta ölçekli işletmelerde çıktı. Bu yılın ikinci yarısında istihdam beklenti endeksi, 127,2 olurken, küçük işletmelerde 124,3, orta ölçekli işletmelerde 132,6 ve büyük ölçekli işletmelerde 124,2'yi gösterirken, istihdamda en düşük beklenti büyük ölçekli işletmelerde görüldü.

Anket kapsamında, toplam işletmelerde işten çıkarılmak zorunda kalanların toplam çalışanlara oranı, 2010 ikinci yarıda yüzde 5,3 olurken, 2011 ilk yarıda küçük bir artışla yüzde 5,4'e yükseldi. Bu oran küçüklerde yüzde 12,6 ile aynı kalırken, ortalarında yüzde 9,2'den yüzde 10,4'e, büyüklerde yüzde 3,2'den yüzde 3,6'ya çıktı.

İSO sanayi gelişim endeksi, 2010 ilk yarıda 125,6'ya, ikinci yarıda 129'a yükseldi. 2011 ikinci yarı için endeks beklenti değeri 138,8'i

gösterdi. Kapasite kullanım oranı, 2011 yılı ilk yarısında küçük ölçekli işletmelerde yüzde 59,2 olurken, orta ölçeklilerde yüzde 69,7, büyük ölçekli işletmelerde yüzde 73,5 oldu. Tüm ölçeklerde kapasite kullanım oranları, bir önceki döneme göre artış eğilimi gösterdi. Ankette, nispi artışa rağmen kapasite kullanım oranları düzeyinin, tüm ölçeklerde halen oldukça yüksek oranlarda atıl kapasitenin varlığına işaret eder nitelikte olduğuna dikkat çekildi.

İharcat yapan işletmeler oranı, geçen yılın ikinci yarısında yüzde 78'e yükselirken, bu yılın ilk yarısında küçük bir düşüşle yüzde 76,7'ye geriledi. Anket çalışmasında, işletmelerin dörtte üçünden fazlasının ihracat yapabilmesinin, sanayicinin dış pazarlardaki arayışını göstermesi açısından önemli olduğuna vurgu yapıldı. Karlılıktaki gelişmelere bakıldığında, 2011 yılı ilk yarı sonunda işletmelerin yüzde 33'ü, geçen yılın aynı dönemine göre kar oranlarının daha yüksek olduğunu belirtti. Bu oran, 2010 ikinci yarıda yüzde 27 düzeyinde gerçekleşmişti. 2011 yılı ilk yarısında, geçen yılın aynı dönemine göre kar oranlarının daha düşük olduğunu veya zarar ettiklerini belirtenlerin toplamı ise yüzde 34,5 oldu. Bu oran, geçen yılın ikinci yarısında yüzde 41,2'yi

göstermişti. Ankette bu sonuçların, işletmelerin üçte birinden fazlasının kaynak yaratmakta sıkıntı çektiğine işaret ettiği belirtildi.

Karşılıksız çek ve protestolu senet oranlarının da incelendiği çalışmada, 2009 yılının ikinci yarısında yüzde 77,9 ile 1998 yılından bu yana en yüksek orana ulaşılan karşılıksız çek ve protestolu senetlerin, ekonomideki nispi toparlanmayla birlikte, 2010 yılı ilk yarıda yüzde 49,1'e, 2010 ikinci yarıda yüzde 43'e geriledi. Bu eğilim, 2011 ilk yarıda da devam ederek, yüzde 40,9'a indi.

Finansman darboğazı içinde olan işletmelerin oranı ise 2010 ikinci yarıda yüzde 55,1 ile küçük oranlı bir artış eğilimi göstermesine karşın, 2011 ilk yarıda yüzde 48,9'a geriledi. Finansman darboğazında olan işletmelerde sorun önceliğine göre, kredi maliyet yüksekliği yüzde 41,8'den yüzde 46'ya, işletme sermayesi ihtiyacının hızlı artışı yüzde 37,1'den yüzde 40,1'e çıktı. İşletmelerin döviz ya da dövize endeksli kredi kullanımının ise 2011 yılı ilk yarısında da artış gösterdiği görüldü. Çalışmaya katılan işletmelerin yüzde 49,3'ü, toplam kredileri içinde döviz ya da dövize endeksli kredi bulunduğunu belirtirken, bu oran, küçük ölçekli işletmelerde yüzde 34, orta ölçekli işletmelerde yüzde

56,4, büyük ölçekli işletmelerde yüzde 76,3'e çıktı. Kredi kullanan işletmelerin yüzde 51,3'ü, bu yılın ilk yarısında kullandıkları toplam krediler içinde döviz ya da dövize endeksli kredilerin oranını yüzde 70'den yüksek olduğunu belirtti.

Yurt içinde yatırım yapmayı planlayan işletmelerin oranı, 2010 ikinci yarıda yüzde 39,8 olurken, 2011 ilk yarıda yüzde 51,4'e yükseldi. 2011 ikinci yarıda, yatırım yapmayı planlayan işletmelerin oranı yüzde 43,9 ile daha düşük çıktı. Yurt dışında yatırım yapmayı planlayan işletmelerin oranı, geçen yılın ikinci yarısında yüzde 11,6 olurken, bu oran 2011 ilk yarıda yüzde 13,7'ye çıktı. 2011 ikinci yarı beklentisi ise yüzde 9,8 oldu. Bu yılın ilk yarısında girdi-çıkartı oranının arttığını belirten işletmelerin oranı, yüzde 56,6'ya yükselirken, azaldığını belirtenlerin oranı yüzde 13,8 oldu. Çalışmaya katılan işletmeler, 2011 yılında Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) büyüme hızı beklentisi yüzde 5,8 olurken, bu oran, ekonomik programda öngörülen yüzde 4,5'lük büyüme hedefinin de üzerinde olduğu görüldü. İşletmeler, 2011 yılında ÜFE'yi yüzde 7,3, TÜFE'yi yüzde 7, dolar kurunu 1,65 TL, euroyu 2,33 TL olarak tahmin etti.

Gıda fiyatlarındaki artış yoksul nüfusu tehdit ediyor

Dünya Bankası'na göre küresel gıda fiyatlarında görülen rekor artış, yoksul nüfusu tehdit ediyor. Gıda fiyatları, temmuzda yıllık bazda yüzde 33, ham petrol fiyatları yüzde 45 oranında arttı.

Dünya Bankası, gıda fiyatlarında son dönemde görülen rekor artışın, özellikle Afrika Boynuzunda olmak üzere yoksul nüfusu tehdit ettiğini bildirdi.

Dünya Bankası'nın yayımladığı raporda, dünya genelinde gıda ürünleri fiyatlarının Temmuz ayında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 33, ham petrol fiyatlarının ise yüzde 45 oranında arttığına dikkati çekildi.

Gıda ürünleri fiyatlarının rekor düzeye ulaştığı 2008 yılı seviyesine yaklaştığına işaret edilen raporda, gıda fiyatlarının, halihazırda Afrika Boynuzu'nu etkisi altına alan açlık ve yoksullukla ilgili koşulları daha da kötü hale getirdiği vurgulandı.

Gıda fiyatlarındaki değişkenliğe dikkati çekilen raporda, şubat ayı itibariyle düşüşe geçen pirinç fiyatlarının Mayıs-Temmuz döneminde yüzde 11 arttığına işaret

edildi. Raporda, gıda fiyatlarındaki değişkenliğin ülkelere göre farklılık arz ettiği vurgulanarak, Haziran ayında mısır fiyatlarının Uganda, Somali ve Ruanda'da yıllık bazda yaklaşık iki kat artmasına karşın Haiti ve Meksika'da yüzde 19'a varan oranda azaldığı belirtildi.

Dünya Bankası Başkanı Robert Zoellick, "Yüksek gıda fiyatları ve düşük gıda stokları, bize hala tehlikeli bölgede olduğumuzu

gösteriyor" diyerek, bugün var olan belirsizlikler ve dalgalanmalar gözönüne alındığında dikkatli olmanın yaşamsal önemine işaret etti.

Zoellick, daha önce pek çok kez G-20 ülkelerine gıda krizine öncelik vermeleri çağrısında bulunmuş, Afrika Boynuzu ülkelerinin daha fazla acil para yardımına ihtiyacı olduğu konusunda uyarılmıştı.

Dünya Bankasının raporunda,

son üç ayda Somali'de beş yaş altı 29 bin çocuğun hayatını kaybettiği, yaklaşık 600 bininin ise tehlikeyle karşı karşıya bulunduğu dikkati çekildi. Raporda, kriz nedeniyle Afrika Boynuzu ülkelerinde 12 milyondan fazla kişinin insani yardıma ihtiyaç duyduğu vurgulandı.

Somali'de un ve kırmızı darı fiyatlarının yüzde 30 ve yüzde 240 arasında arttığına dikkati çekilen raporda, Somali'de bazı bölgeler-

deki kötü beslenme oranının beş yaş altındaki çocuklarda yüzde 40 yükseldiği belirtildi. Dünya Bankası, Afrika Boynuzu ülkelere 686 milyon dolar yardım sağlıyor.

Bölgeye şu ana kadar 870 milyon doları acil olmak üzere dünya genelinde 1,03 milyar dolar yardım yapılma sözü verildi. Dünya Bankası, bölgede 1,45 milyar dolar ek yardıma ihtiyaç duyulduğunu belirtiyor.

KKTC geleceğini karartıyor

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) bütçesinin yüzde 82,2'sinin maaş ve maaş benzeri ödemelerden oluştuğu belirtilerek, "KKTC vatandaşlarının kendilerinin ve gelecek nesillerin ihtiyacı olan yatırımı yapamadığı gibi kendi cari giderleri için de gelecek nesilleri borç altına soktuğu" değerlendirildi.

Türkiye'nin Lefkoşa Büyükelçisi Halil İbrahim Akça başkanlığında, Türkiye Cumhuriyeti Yardım Heyeti tarafından hazırlanan "2010 Yılı Faaliyet Raporu"nda, KKTC kamu maliyesinin genel görünümüyle ilgili çarpıcı tespit ve değerlendirmelere yer verildi. Anadolu Ajansı muhabiri Züleyha Karaman'ın rapordan derlediği verilere göre, 2002-2007 döneminde KKTC ekonomisi yük-

sek kalkınma hızıyla gelişti. Bu ekonomik gelişme kamu maliyesinde gelirlerin yüksek düzeyde gerçekleşmesini sağladı. Ekonomik gelişmeye dayalı yüksek kamu gelirleri, bir taraftan gelir idaresini rehavete sürüklerken diğer yandan kamu harcamalarının disiplin altına alınması hususunda gevşek davranılmasına neden oldu. Vergi gelirlerinde istisna ve muafiyetler yaygınlaşırken süreklilik arz eden kamu harcamalarında reel artışlar sağlanarak

ileriki yıl bütçelerinin esnekliği risk altına sokuldu.

Rapora göre, siyasi gelişmelere bağlı olarak 2004 yılından itibaren yaşanmaya başlanan olumlu havanın 2007 yılında azalmaya başlaması, 2008 yılında ortaya çıkan küresel ekonomik krizle de birleşerek etkisini şiddetlendirdi. 2008 yılından itibaren küresel krize karşı tüm dünyada ekonomik tedbirler alınırken KKTC'de mali disiplini sağlamaya yönelik

tedbirler alınmadığı gibi seçim sürecine girilerek, mali disipline zarar veren mali düzenlemeler yapıldı.

2009 yılından itibaren küresel ekonomik krizin yanı sıra KKTC'de arka arkaya yapılan seçimlerin ekonominin daha da kötüleşmesine neden olduğu kaydeden raporda, "2009 yılı Mayıs ayında göreve başlayan Hükümet, bir yıl sonra tekrar seçime gideceğini değerlendirerek, bozulan ekonomik dengeleri düzeltmeye yönelik tedbir alma yoluna gitmemiş, bunun sonucu olarak 2008 yılında artan bütçe açığı 2009 yılında daha da kötüleşmiştir" değerlendirmesine yer verildi.

Bir önceki yılın son yarısında mali disiplini sağlayıcı bazı tedbirler alındığı, ancak bunların etkisinin çok sınırlı kaldığı belirtilen raporda, şu değerlendirme yapılıyor: "Bunların başında kamu çalışanlarına hayat pahalılığı zammı verilmesi uygulamasının 2 aydan 6 aya çıkarılmasını sağlayan düzenleme gelmektedir. 2009 yılının ikinci yarısında uygulamaya geçen bu düzenleme otomatik stabilizatör etkisine sahip olduğu için yüksek enflasyon ortamında

tasarruf sağlayıcı etkiye sahip iken düşük enflasyon döneminde bu etkisi daha düşük düzeyde gerçekleştiğinden 2009 ve 2010 yıllarında mali disipline katkı sağlamamıştır.

Raporda, şöyle denildi: "2010 yılında mali disiplini sağlamaya yönelik tedbirler daha çok gelir artışını sağlamaya yönelik tedbirlerden oluşmaktadır. Gelir artışını sağlamaya yönelik tedbirler alınırken; ekonominin gelişmesine engel teşkil etmeyecek, gelir adaletinin sağlanmasına yardımcı olacak, temel vergilendirme ilkelerine uygun olmasına ve vergilendirilmeyen veya ticari ilişki içinde bulunan ülkelere göre yeterince vergilendirilmemiş alanlardan gelir elde edilmesine dikkat edilmiştir."

Rapora göre, KKTC'de 2010 yılının ikinci yarısında alınan mali tedbirler çerçevesinde, alkollü içkilerden, binek otomobillerinden, sigaradan ve akaryakıt ürünlerinden alınan fon, müşterek bahis salonları ve casinolardan alınan şans oyunları vergisi, çalışanlardan alınan gelir vergisi, mevduat faizlerinden ve şans oyunlarından alınan stopaj gelir vergisi arttırıldı. KDV oranları ye-

niden belirlendi ve oran sayısı 7 den 5'e indirildi; süper emeklilerin maaşlarından vergi kesintisi yapılmaya başlandı.

Süper emeklilerin maaşlarından gelir vergisi alınmasına ilişkin uygulama ile çalışanların ücretlerinde yapılan vergi artışı Anayasa Mahkemesince 13 Ocak 2011 tarihinde iptal edildi.

Yaklaşık 250 milyon liralık bir gelir elde edilmesini amaçlayan düzenlemeler, Anayasa Mahkemesinin emeklilerden kesinti yapılmasını düzenleyen hükümlerin ve gerekçeli kararda yer almamasına rağmen ücretlilerin muafiyetlerinin azaltılmasına yönelik düzenlemenin de iptal edilmesi nedeniyle önemli ölçüde etkisizleşti.

Rapora göre, gelir artırıcı önlemler, denetim mekanizmasının da geliştirilmesini amaçlayan tedbirlerle beraber yürütüldü, bu kapsamda kayıt dışılıkla belli ölçüde mücadele edilmeye çalışıldı. Bu dönemde özellikle post cihazlarından yapılan alışverişlerle beyannamelerin ilişkilendirilmesi, KKTC'de kayıt dışı ekonominin tahmin edilenden daha büyük olduğu sonucunu ortaya çıkardı.

Harcama politikasında ise, perso-

nel alımında genel olarak sınırlar dahilinde kaldı. Tarımsal desteklemeler hem bütçe dahilinde kaldı hem de önceki yıllardan kalan borçların bir kısmının ödemesi sağlandı.

Rapora göre, mesai saatlerinin yasal düzenleme ile haftada 39 saate çıkarılması fakat uygulamada idari izinlerle 36,5 saate düşürülmesi ek çalışmaya ilişkin olarak alınan tedbirlerin etkisinin belirsizleşmesine ve hatta yetersiz kalmasına neden oldu.

Uygulama 2010 Aralık ayında başlamış olduğundan söz konusu düzenlemenin olumsuz etkisinin birkaç ay sonra ortaya daha net çıkacağı düşünülüyor.

Meclisin iradesi dışında ve bütçe hakkına aykırı olarak, bütçede yer almayan ve kesin hesap yasasıyla da bütçeleştirilmeyen harcamalara 2010 yılında da devam edildi. Mali disiplin ve kamu düzeni açısından en tehlikeli uygulamalardan biri olarak görülen ve "avans verme" olarak isimlendirilen bu uygulama ile 2010 yılında 3,6 milyon TL harcanmış olup, önceki yıllarla birlikte 2010 yılı sonuna kadar toplam 138,5 milyon TL'lik bütçe dışı harcama gerçekleşti. Bu arada, 2011 yılı bütçe

yasasına konan bir madde ile "avans verme" yetkisi kaldırıldı.

2010 Yılı Faaliyet Raporu'nda şu tespitlere yer veriliyor: "KKTC bütçesinde savunma, yatırım ve reel sektörün teşvik edilmesine ilişkin giderler yer almadığı gibi kamu borçlarına ilişkin faiz giderleri de yer almamaktadır. Buna rağmen toplanan gelir KKTC gider bütçesinin yüzde 78'ini karşılamaktadır. Başka bir deyimle toplanan gelir cari giderleri karşılamaya yetmemektedir.

KKTC vatandaşları kendilerinin ve gelecek nesillerin ihtiyacı olan yatırımı yapamadığı gibi kendi cari giderleri için de gelecek nesilleri borç altına sokmaktadır.

KKTC bütçesinin yüzde 82,2'si maaş ve maaş benzeri ödemelerden oluşmaktadır. Bunun dışındaki harcamalar Devletin işlemesi için yapılması zorunlu olan harcamalardan oluşmaktadır. Maaş ve maaş benzeri kalemlerden tasarruf yapılamaması nedeniyle mali disiplini sağlamaya yönelik olarak düzenleme yapılabilecek alan olarak gelirlerin artırılması kalmaktadır. Bu ise ekonomik gelişme açısından arzu edilen bir tedbir değildir."

2010 yılında KKTC bütçesinin

851 milyon TL'lik bölümü Türkiye Cumhuriyeti Yardım ve Kredilerinden karşılanmış olup, bu katkının 475 milyon TL'si bütçe açığı için 376 milyon TL'si yatırım, savunma ve reel sektör destek harcamaları için yapıldı. Toplam yardım olan 851 milyon TL, KKTC bütçe gelirlerinin yüzde 32,2'sine denk geliyor. 2010 yılında Türkiye'nin yardımları bir önceki yıla göre yüzde 8,7 oranında azaldı. Bunun en önemli nedeni 2008 ve 2009 yıllarında bütçe açıklarında yaşanan artış nedeniyle yardımların 554 milyon TL seviyesinden iki yıl içinde 932 milyon TL seviyesine çıkmış olması. Bu seviyeye çıkan yardımların içinde en büyük payın bütçe açığına verilen yardımlar olması, 2010 yılında bütçe açığının azaltılması nedeniyle yardımların azalmasını sağladı.

2010 yılı bütçesinde yapılması taahhüt edilen 895 milyon TL yardımın 851 milyon TL'sinin harcanmış olması, alt yapı yatırımları ve reel sektöre ayrılan kaynağın tümünün 2010 yılında kullanılmayıp 2011 yılına devretmesinden kaynaklanıyor.

Faiz dışı bütçe giderlerindeki artış kriz öncesine dönmüyor

TEPAV, faiz dışı bütçe giderleri incelendiğinde küresel kriz döneminden sonra artan harcamalarının kriz öncesindeki seviyelerine dönmediğini açıkladı.

TEPAV, faiz dışı bütçe giderleri incelendiğinde küresel kriz döneminden sonra artan harcamalarının kriz öncesindeki seviyelerine dönmediğini açıkladı. TEPAV İstikrar Enstitüsü tarafından hazırlanan “Mali İzleme Raporu-2011 Yılı Nisan-Mayıs Ayları Bütçe Sonuçlarına Kısa Bakış” başlıklı rapor yayımlandı.

Rapor çerçevesinde “Faiz dışı bütçe giderlerinin değerlendirilmesi” konulu bir bölüme de

yer verildi. Değerlendirmede, “Her ne kadar bütçe açıkları ve iç borcun GSYH’ye oranı makroekonomik istikrarı şu an için olumsuz etkileyecek bir büyüklükte olmasa da faiz dışı bütçe giderleri tek başına incelendiğinde küresel kriz döneminden sonra artan harcamaların kriz öncesindeki seviyelerine dönmediği görülmektedir” denildi.

Çalışmada, kriz dönemlerinde ekonomiyi canlandırmak için doğru bir kararla genişleyici bir maliye politikası uygulanması-

nın, düşük -hatta negatif- bir ekonomik büyümeyle birleşince, faiz dışı bütçe giderlerinde önemli bir artış gözlenmesinin doğal olduğu ifade edildi.

Ancak bu artışın, ekonomideki durgunluğun atlatılmasıyla beraber kriz öncesindeki oranlarına dönmesinin gerektiğinin altı çizildi.

TEPAV’ın çalışmasında, 2002 sonrası faiz dışı bütçe giderlerinin GSYH’ye oranına ve GSYH deflatörü kullanılarak reel hale

getirilmiş faiz dışı bütçe giderlerine bakıldığında, ilk dikkat çeken unsurun, yüksek büyümenin yaşandığı 2004-2008 döneminde bile yavaş da olsa artan faiz dışı bütçe giderlerinin GSYH'ye oranının kriz sonrasında hızla yükselmesi ve kriz öncesindeki seviyesine dönmemesi olduğu gözlemlendi. Rekor büyümenin yaşandığı 2010 yılında ve 2011 programında bile kriz öncesindeki seviyelere dönülemediği gerekli mali tedbirlerin alınmadığı olarak yorumlandı. Çalışmada ikinci dikkat çeken unsur da, reel faiz dışı bütçe giderlerinde gözlenen sürekli artış oldu. Çalışmada, 2010'da yaşanan yüksek büyüme ve 2011 programı, faiz dışı bütçe giderlerinin GSYH'ye oranında bir düşmeye yol açsa da, faiz dışı bütçe giderlerinin bu iki dönemde de arttığı görüldüğü vurgulandı. Rapor'da bütçe giderlerinin alt kalemleri incelendiğinde en dikkat çekici nokta-

lardan birinin personel giderlerindeki artış olduğu ifade edildi. Bu harcama kaleminde yaşanan artışların görece olarak esnek olmayan ve ilerleyen dönemlerde kolayca düşürülmeyen artışlar olması bakımından önemli olduğu belirtilen değerlendirmede, 2007'den başlayarak personel giderlerindeki artışların GSYH'deki büyümenin üstünde gerçekleştiği, bunun tek istisnasının 2008 yılı olduğu açıklandı.

Değerlendirmede, en önemli harcama kalemlerinden cari transferlerdeki artışlar için de benzer bir tabloyla karşılaşıldığına dikkat çekilerek, "Bütün bu sonuçlar, bütçe harcamalarının kısılması yönünde tedbirler alınması gerektiğini söylemektedir. Cari işlemler açığının önemli bir bölümünün kamudaki tasarruf açığından kaynaklandığı da düşünüldüğünde, kamu harcamalarında politika değişikliğine gidilmesi gerektiği açıktır" denildi.

137	181.63	1.780
138	251.62	567.532
139	21.29	4.083
141	81.4	136.624
145	122.53	206.190
161	107.2	43.722
0	12.73	15.148
182	52.15	11.899
144	67.43	182.494
0	127.59	31.151
192	156.6	14.887
333	68.17	8.898
456	201.58	4.432
116	37.5	9.158
706	59.95	15.254
137	-12.2	10.354
317	19.61	64.222
143	60.46	76.368
436	46.16	23.855
137	-0.13	514

Kriz önlemi de gelir dağılımını bozdu

Krizlere karşı uygulamaya konulan mali teşvikler, orta ve alt gelir gruplarını olumsuz etkileyerek gelir dağılımı uçurumunun derinleşmesine sebep oluyor.

Bilanço'nun Haziran 2011 ayında yayınlanmış olan nüshasında yer verilmiş olan "Küresel kriz gelir dağılımını daha da bozdu" başlıklı yazıda, küresel ekonomik krize kadar olan son 20 yıllık dönemde OECD üyesi ülkeler ile yeni yükselen piyasa ekonomilerinin çoğunda gelir dağılımı adaletsizliğinin daha da olumsuz bir görünüm kazandığı ve bu sürecin ivme kazanarak devam ettiği hususu konu edilmişti. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) web sitesinde 'Avrupa İşçi Sendikaları Enstitüsü' (ETUI) tarafından yayınlanmış olan "Kriz-

den Çıkış: Daha Eşitlikçi ve Sürdürülebilir Büyüme Modeline Doğru" başlıklı bir Rapora yer verilmiştir¹. Raporda yer alan saptama ve görüşler aşağıda ana çizgileriyle verilmektedir:

Küresel kriz hemen tüm ülkelerde hükümet bütçelerini olumsuz yönde etkilemiştir. 2008 yılında bankaların kurtarılması ve 2009 yılında da krize karşı uygulamaya konulan mali teşvik paketlerinin finansmanı kaçınılmaz surette bütçe açıklarına yol açmış veya mevcut açıkları daha da büyütüştür. Ne var ki krizin hafifletilmesi ve toparlanma sürecine bir an önce geçilmesi için

alınan bu önlemler orta gelir gruplarını ve fakir kesimleri çok olumsuz etkilemiştir. Gelişmelere bir işçi sendikası bakış açısından yaklaşıldığında, krizin maliyetinin işçi kesiminden katlamalı bir şekilde talep edildiği görülecektir: Birincisi, şirket ve banka kurtarma faaliyetlerinin kamuya yüklediği maliyetlerin finansmanına iştirak etmek suretiyle, ikincisi de, kamu hizmetlerinde, refah ve sosyal güvenlik harcamalarında yapılan kısıntılar yoluyla.

Kriz öncesi dönemde (2000 - 2006 dönemi) OECD genelinde toplam vergi gelirlerinin GSYH'ya olan

oranı yüzde 36 düzeyinde sabit seyretmiştir. Ancak artık vergi yapısı müterakki (progressif) değil de gayrimüterakki (regressif) bir biçimde değişmektedir. Sermaye kazançları ve veraset vergileri oranları ya düşürülmüş ya da tamamen kaldırılmış diğer taraftan bireysel gelir ve şirket karları üzerinden alınan vergilerin yüksek gelir dilimlerine ilişkin üst kademe oranlarında indirimler yapılmıştır. Bu durumu aşağıda verilmekte olan rakamlar açık biçimde ortaya koymaktadır:

- 2000 ve 2010 yılları arasında OECD üye ülkeleri genelinde ortalama Kurumlar Vergisi oranı 7.4 puanlık indirimle yüzde 33.6'dan yüzde 26.2'ye düşürülmüştür.
- Bireysel Gelir Vergisinde en üst gelir grubuna uygulanan vergi haddi OECD genelinde düşmektedir. Bu gelir grubuna uygulanan marjinal vergi haddinin yüzde 70'in hayli üstünde olması 70'li yıllarda hiç de olağan dışı değilken, günümüzde bu had, İsveç, Belçika, Danimarka ve Hollanda istisna edilirse, yüzde 50'nin hayli altında bulunmaktadır.
- Temettüleri üzerinden alınan vergi hadlerinde de aynı seyir gözlemlenmiştir. Yine aynı dönem itibarıyla kar paylarından alınan marjinal vergi haddi ortalaması yüzde 50'den, yüzde 41.7'ye düşürülmüştür.

Kurumlar Vergisi ve kar payları üzerinden alınmakta olan vergi hadlerindeki gelişmeler bu şekilde iken 2000 ve 2009 yılları arasında OECD Bölgesinde çalışan kesimlerin kazançları üzerindeki net vergi yükü sadece yüzde 1-2 oranında azalma göstermiştir. Bu süre zarfında hemen tüm OECD üyesi ülkelerde gelir adaletsizliği çarpıcı biçimde yükselmiştir.²

Geçtiğimiz on yılda 'işverenlerin sosyal güvenlik katılım paylarının düşürülmesi' istihdam hacminin genişletilmesi yolunda öne sürülen en önemli çarelerden biri olarak kamuoyuna yansıtılmıştır. Bu önlemler geniş kapsamlı bir biçimde Almanya'da, Japonya'da ve Meksika'da uygulanırken, Belçika, Fransa ve Çek Cumhuriyetinde de belirli çalışan gruplarını kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. Bu düzenlemeler sayesinde bu ülkelerde işverenler işçi maliyetlerinde önemli bir tasarruf sağlayabilmişlerdir. Ancak OECD tarafından yapılan araştırmalar, bu önlemlerin istihdam hacmi üzerinde, uzun vadede ve işverenler yeni koşullara uyum sağladıkça, çok sınırlı bir etkide bulunmuş olduğu gerçeğini ortaya koymuştur. Aksine işverenler ya karlarında bir artış ya da halen çalışmakta olan işçilerinin ücret düzeylerinde bir artış beyan etmişlerdir. Uzunca bir süre uygulamada kalmaları halinde bu indirimler kamu gelirlerinde önemli bir

düşüşe neden olurken, güçlü sosyal güvenlik sistemlerinin zayıflamasına da yol açmışlardır.

OECD'nin vergi reformu alanındaki duruşu da, bu alanda ana hedefin gelir dağılımı adaletinden, büyüme ve rekabet gücü alanına yönlendirilmiş olmasının tipik bir tezahürünü oluşturmuştur. OECD'nin yayınladığı 'Büyümeye Giden Yolda İlerleme' (Going For Growth) Raporunun 2009 yılı nüshasında, Vergi sistemlerinin ana hedefinin, GSYH'nın büyümesini hızlandırması ve iş aleminin yaptığı seçimleri olumsuz yönde etkileyici, bozucu etkilerden kaçınması olduğu açık biçimde ifade edilmiş ve "tüketim ile malın, mülkün vergilendirilmesinin, GSYH üzerinde, gelirin vergilendirilmesinden çok daha az olumsuz etkide bulunduğu gözükmektedir" denilmiştir. OECD Raporunda ayrıca Kurumlar Vergisinin kişi başına GSYH ve en dinamik ve en çok icat, buluş sahibi firmaların büyümesi üzerinde özellikle olumsuz etkide bulunmakta olduğu iddia edilmiştir.

Piyasa işleyişini esas alan ekonomik teori, işgücü piyasalarının serbestleştirilmesini, vergilerin indirilmesini, bürokrasinin azaltılmasını ve gelir dağılımı adaletsizliğine boş verilmesini ve bu süreçte kaybedenleri sosyal yardım sistemleriyle ferahlatmayı öngörür. Ancak OECD bu konumda olsa dahi, yine de kapitalist yaklaşımın değişik

versiyonları bulunmaktadır ve OECD, ekonomik politikanın bir hedefinin de gelir dağılımında adalet sağlamak olduğunu vurgulayabilir ve çok fazla çalışanın fakir, kamusal altyapının perişan ve kamusal hizmetlerin yetersiz olduğu bir ülkede hızlı ve sürdürülebilir bir ekonomik büyümenin pek mümkün olmayacağı hususunu kabul edebilir.

Diğer taraftan hükümetlerin kriz öncesinde benimsemiş oldukları gayrimüterakki vergi sistemleri de, onların vergi kaçak ve kayıpları alanında sergilemiş oldukları uyusuk, hareketsiz tutumla da çelişmektedir. Güvenilir bazı tahminlere göre vergi kaçığının boyutu GSYH'nın yüzde 2-2.5'ini bulabilmektedir. Büyük şirketler ve zengin bireyler çıkarlarını azimli bir şekilde koruyan vergi planlamaları yapabilmek amacıyla bir hukuk müşaviri ve vergi uzmanı ordusu çalıştırabilmektedirler. Vergi kayıp ve kaçakları hükümet bütçeleri üzerinde onarılması güç bir yıkım yaratırken, uluslararası ticari ilişkilerden doğan vergi konuları daha da çetrefil bir görünüm ortaya koymaktadır. Yaptırımları genelde ulusal sınırlar içinde hüküm ifade eden vergilendirme mevzuatından kaçmak amacıyla uluslararası alanda kaçakçılar, ulusal vergi idareleri

arasındaki zayıf, düşük düzeydeki koordinasyon düzeyinden istifade etmektedirler.

Krizin patlak vermesiyle, küresel finansal istikrarın sağlanmasıyla ilgili olarak vergi kaçakçılığı konusu yeniden tartışma konuları arasına girmiştir. Özellikle bu piyasaların işleyişi düzgün biçimde kurallara bağlanmamışsa, kamu yetkili makamları tarafından koordine edilmiyor ve gözetim altında tutulmuyorsa, bütünlük finansal piyasalar vergi kaçakçılığı için sayısız fırsatlar sunabilmektedirler. Bu alanda çok uluslu şirketlerin ve özel sermaye fonlarının, muhasebe kayıtlarında gözükken belirli bir borca ilişkin faiz harcamalarını iki ayrı ulusal vergi idaresinde iki kez işleme tabi tutmak suretiyle, matrah düşürerek vergi avantajı sağlama uygulamasına sıklıkla başvurduklarından şüphe edilmektedir. Uluslararası alanda vergi kaçakçıları yeterli şekilde şeffaf olmayan ve bilgi değiş tokuşu konusunda diğer vergi idareleri ile yeterli ölçüde işbirliği içinde olmayan ve vergilendirme idareleri gevşek bir biçimde kurallara bağlanmış 'vergi cennetleri'nden yaygın biçimde avantaj sağlamaktadırlar. ABD senatosu Mali İşler Komitesi sadece uluslararası işlemlerden kaynaklanan vergi kaybının 40-70 milyar dolar

olduğu şeklindeki tahminlere atıfta bulunmaktadır. Diğer taraftan 5-7 trilyon dolar tutarında bir meblağın 'offshore' finansal merkezlerde tutulmakta olduğuna inanılmaktadır.

Doğrudan yabancı sermaye çekmek ve bu surette yerli firmaların uluslararası rekabet gücünü artırmak amacıyla kurumlar vergisinin oranının düşürülmesi alanında gözlemlenen ülkeler arası rekabet, vergilendirmenin daha başlangıçta öngörülen kamusal hizmet sağlama ve gelir dağılımını iyileştirme yolundaki temel hedefleri üzerinde yıkıcı bir etki icra etmiştir.

Netice olarak finansal sektörün istifade etmekte olduğu çoklu istisnalar sistemine son verilmelidir. Ulusal vergilendirme tabanları giderek genişlemeyip, fiilen daralmaktadır, zira, halen uygulamada olan vergi sistemleri reel ekonomi için tasarlanıp, kurulmuştur. (Kurumlar vergisi, bireysel gelir vergisi, KDV, servet, emlak vergileri vb.) Bu vergi sistemleri finansal sektörün giderek artan karmaşıklığına ve büyüyen hacmine göre gerekli bir uyumlaştırma sürecinden geçirilmemişlerdir. Finansal hizmetler genellikle KDV'den muaf-turlar ve son on yıllık dönemde gelirlerin daha büyük bir bölümü bu sektörde yaratılmıştır.

1 ETUI Avrupa Birliği tarafından finansal olarak desteklenmektedir. Rapor, Sendikanın bir Çalışma Grubu tarafından hazırlanmış olup, 24 Mayıs 2011'de Paris'te gerçekleştirilen OECD Forumunda Genel Sekreter Angel Gurría tarafından yapılan açış konuşması ile tartışmaya açılmıştır. www.oecd.org/document/13/0,3746,en_21571361_...

2 OECD (2008) a.g.Rapor (Krizden Çıkış: Daha...), Bölüm 7. Ayrıca bkz. Bilanço, Haziran 2011, S.18.

Dünya Ekonomisi

ABD ekonomisi resesyona sürüklendi

Küresel ekonomiye, ABD ekonomisinin resesyona sürüklendiği, küresel ekonomideki toparlanmanın zayıfladığı endişelerinin yanı sıra Avro Bölgesi'nin borç sorununu değerlendirmek üzere bir araya gelen Almanya Başbakanı Angela Merkel ve Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'nin Paris'te düzenlediği zirve ve alınan kararlar damgasını vurdu.

Geçtiğimiz aya altın fiyatlarının rekor düzeyde artışı damgasını vurdu. ABD ham petrolünün varil fiyatı 82 dolar seviyelerinde işlem gördü.

ABD ekonomisinin resesyona sürüklendiği, küresel ekonomideki toparlanmanın zayıfladığı endişelerinin yanı sıra Avro Bölgesi'nin borç sorununu değerlendirmek üzere bir araya gelen Almanya Başbakanı Angela Merkel ve Fransa Cumhurbaşkanı Nico-

las Sarkozy'nin Paris'te düzenlediği zirve ve alınan kararlar damgasını vurdu.

Piyasalarda ayrıca bazı Avrupalı bankaların kısa vadeli fon sıkıntısıyla karşı karşıya olmasının Avrupa'da bankacılık sisteminde kriz korkularını artırması etkili oldu.

Uluslararası Para Fonu (IMF) Başkanı Christine Lagarde, dünya genelinde hükümetlere, özellikle gelişmiş ülkelere borçla mücadele ederken büyümeyi en-

gellememeleri çağrısında bulundu.

Dünya Bankası Başkanı Robert Zoellick ise, "Küresel ekonominin yeni bir tehlike bölgesine girdiğini" söyledi. Zoellick, Avustralya Hazine Bakanı Wayne Swan ile düzenlediği ortak basın toplantısında, Avrupa'daki borç krizinin ve ABD'de borçlanma tavanının yükseltilmesi konusunda Washington'da yaşanan siyasi çekişmenin uluslararası borsalarda hızlı çöküşlerle sonuçlanan

"küresel ekonomide belirsizlik ve endişe dalgasına" yol açtığını belirtti.

"Sanırım birkaç hafta önce yeni bir tehlike bölgesine girdik" diyen Zoellick, şu anda bu durumun tüketici ve işletmelerin güvenini etkileyip etkilemediğini ve hükümetlerin buna nasıl önlem alacaklarını izlemenin önem kazandığını ifade etti.

ABD'li yatırım bankası Morgan Stanley, Avrupa'nın borç krizinin çözümünde kararlı adımlar atılmaması ve ABD ile Avro Bölgesi'nin "resesyona tehlikeli biçimde yakın" olmasını gerekçe göstererek, bu yıla ve gelecek yıla ilişkin küresel büyüme tahminini aşağıya çekti.

Morgan Stanley, daha önce yüzde 4,2 olarak açıkladığı bu yıla ilişkin büyüme öngörüsünü yüzde 3,9'a, yüzde 4,5 olarak açıkladığı 2012 yılı büyüme tahminini ise yüzde 3,8'e indirdi.

ABD Merkez Bankası (Fed), Avrupalı büyük bankaların ABD'de bulunan birimlerindeki denetimini yoğunlaştırıyor. Wall Street Journal'da yer alan habere göre, Fed'in, Avrupa'nın büyük bankalarının ABD'de faaliyet gösteren birimlerindeki incelemesini artırmasının Avrupa'nın borç krizinin

ABD bankacılık sistemine yayılabileceği endişelerinin arttığını gösteriyor.

Avrupalı bankaların ABD'deki operasyonlarını denetleyen New York Fed'in, artan finansal baskılara kırılganlığını ölçmek için bu bankalarla kapsamlı toplantılar düzenlediği belirtilen haberde, Fed'in bankalardan, ABD'de günlük faaliyetlerini yürütmek için gerekli fonlardan yararlanıp yararlanmadığı konusunda daha fazla bilgi istediği ve bazı durumlarda bankaları ABD'deki yapılarını gözden geçirmeye teşvik ettiği kaydedildi.

ABD'de Sermaye Piyasası Düzenleme Kurulu (SEC), ABD'nin kredi notunu düşüren uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Standard and Poor's (S&P) ile ilgili soruşturma başlattı. SEC, S&P'ye, ülkenin notunu düşürürken nasıl bir hesaplama tekniği uyguladığını sordu.

Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy ile Almanya Başbakanı Angela Merkel, Avro Bölgesi'nin borç krizini değerlendirmek üzere bir araya geldi. Piyasaların dikkatle izlediği zirvenin ardından açıklama yapan iki lider, bölgedeki borç krizi karşısında gerçek bir ekonomi yönetimine gerek olduğunu belirterek, AB

Konseyi Başkanı Herman Van Rompuy'un başkanlığında Avro Bölgesi ekonomi konseyi kurulmasını ve finansal işlemlere vergi getirilmesini önerdi.

Merkel ve Sarkozy, avroyu koruma sözü vermiş ve gelecekte mali birliğin zeminini hazırlamış, ancak Avrupa Finansal İstikrar Fonu'nun miktarının artırılmasına karşı çıkmış ve Avro Bölgesi ortak tahvillerinin beklemesi gerektiğini belirtmişlerdi.

Avrupa Komisyonu, düşük maliyetle borçlanan Almanya'nın karşı çıkmasına rağmen, ortak avro tahvili ihracı için ilk adımı attı. Komisyonun Ekonomik ve Parasal İşlerden Sorumlu üyesi Olli Rehn, ortak avro tahvilinin Avro Bölgesi'ne ne kazandırıp ne kaybettireceğini ortaya koymak üzere bir rapor hazırlamaya başladı. Rehn, Avrupa ülkelerine, 21 Temmuzda Yunanistan için hazırlanan ikinci kurtarma paketini parlamentolarında hızla onaylamaları çağrısı yaptı.

İsviçre Merkez Bankası (BNS), İsviçre para birimi frankın aşırı değerlenmesinin önüne geçmek ve ülke ekonomisine zarar vermesini engellemek için piyasalara sürdüğü likidite miktarının bir kez daha artırılmasına karar verildiğini ve merkez bankasında tu-

tulması gereken banka mevduatlarının 120 milyar İsviçre Frankından 200 milyar franka yükseltileceğini belirtti.

Fransa Başbakanı François Fillon, ülkesinin 2013 yılında bütçe açığını gayri safi yurtiçi hasılanın (GSYH) yüzde 3'ü seviyesine çekme hedefinin "dokunulmaz" olduğunu bildirdi. Fillon Fransız gazetesi Le Figaro'ya yazdığı makedede, Fransa için 2013 yılında bütçe açığının GSYH'ye oranının yüzde 3'e düşürülmesi hedefiyle kamu maliyesi için bir yol belirlendiğini belirterek, bunun "dokunulmaz" olduğunu ifade etti. Fillon, kimsenin Fransız halkına yalan söyleme hakkı olmadığını vurgulayarak, bu yoldan dönülemeyeceğine dikkati çekti.

Fransa Başbakanı Fillon ayrıca, bütçe dengesini sağlamak üzere hazırlanan "altın kural" olarak kamuoyuna açıklanan önlem paketini onaylanması için tüm partilere birlik çağrısı yaptı. "Altın kural" ve borç krizi konusunda 5 Eylül'den itibaren Fransız siyasi yetkilileri kabul etmesi beklenen Fillon, "birlik mesajının pazarların tereddütlerine ve yatırımcıların endişelerine verilecek hala en iyi cevap" olduğunu vurguladı.

Fransız hükümetinin, 24 Ağustos'ta yeni bir tasarruf paketi açık-

laması bekleniyor. Tasarruf planının yürürlüğe girebilmesi için Kongre tarafından onaylanması gerekiyor.

Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) Haziran ayında yayımladığı tahminlerine göre, Fransa'nın bütçe açığının gayri safi yurtiçi hasılaya oranı bu yıl yüzde 5,8 olacak.

Fransız hükümeti, 2012 yılında bütçe açığını GSYH'nin yüzde 4,6'sına, 2013 yılında ise yüzde 3'ü seviyesine çekmeyi taahhüt ediyor.

İspanya'da sosyalist hükümet, "kamu açığını azaltmayı, ekonomiyi canlandırmayı ve vergi sistemini sağlamlaştırmayı" amaçlayan yeni önlem paketini kabul etti.

Yaklaşık 5 milyar avroluk tasarruf öngören yeni önlem paketiyle, ilaç sektöründe kısıtlamaya gidilerek 2,4 milyar avroluk tasarruf yapılması ve büyük çaplı 3900 şirketten alınacak vergilerin öne çekilerek 2,5 milyar avroluk ek gelir sağlanması hedefleniyor.

Hükümet ayrıca, krizden en çok etkilenen inşaat sektörünü desteklemek için yıl sonuna kadar yeni konut alımındaki vergi oranını yüzde 8'den 4'e indirdiğini açıkladı. Hükümet sözcüsü ve Bayındırlık Bakanı Jose Blanco,

"İnşaat sektörü, krizden en çok zarar görenlerden biri ve bu önlemin çok olumlu sonuçlar vermesini bekliyoruz" dedi.

Bu arada Avrupa'daki borçlanma krizinin bir süre daha piyasalardaki tansiyonu artırmaya devam edeceğini kaydeden Blanco, "İspanya ciddi bir ülkedir. Gerek içeride gerek Avrupa düzeyinde ekonomiyi en iyi şekilde yöneteceğiz ve reform vaatlerimizi yerine getireceğiz. Ekonomimizin güvenlik bölgesini genişletme girişimlerimize devam edeceğiz" açıklamasında bulundu.

Hükümetin açıkladığı yeni önlemler, muhalefet partileri tarafından eleştirildi. Erken genel seçimin 20 Kasım'da düzenleneceği İspanya'da, krize karşı alınan yeni önlemlerin gelecek hafta mecliste görüşülmesi ve oylamaya sunulması öngörülüyor. Başbakan Jose Luis Rodriguez Zapatero da borçlanma krizi ve ülke ekonomisindeki mevcut durum hakkında gelecek hafta meclisi bilgilendirecek.

2013 yılına kadar kamu açığını 50 milyar avro düşürme hedefi koyan sosyalist hükümet, 2010 yılında aldığı kararlarla bu yıl emekli maaşlarını dondurmuş, kamu çalışanlarının maaşlarını da yüzde 5 oranında düşürmüştü.

Enflasyon yükselişe geçti

Ağustos ayında Üretici Fiyatları Genel Endeksinde bir önceki aya göre yüzde 1,76, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 8,05, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 11,00 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 9,76 artış gerçekleşti. Aylık değişim tarım sektöründe yüzde -0,76, sanayi sektöründe ise yüzde 2,24 olarak gerçekleşti. ÜFE sonuçları sanayinin alt sektörleri bazında değerlendirildiğinde en yüksek aylık artış yüzde 7,01 ile metal cevheri alt sektöründe yaşandı. 785 maddeden 482 maddenin ortalama fiyatlarında artış, 154 maddenin ortalama fiyatlarında ise düşüş gerçekleşti.

Ağustos ayında Tüketici Fiyatları Genel Endeksi bir önceki aya göre yüzde 0,73, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 3,75, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 6,65 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 6,24 artış gerçekleşti. Ana harcama grupları itibariyle bir ay önceye göre en yüksek artış yüzde 4,55 ile çeşitli mal ve hizmetler grubunda yaşandı. Bir önceki yılın aynı ayına göre en yüksek artış ise yüzde 18,38 ile çeşitli mal ve hizmetler grubunda oldu. Endeksteki 445 maddeden 245 maddenin ortalama fiyatlarında artış, 110 maddenin ortalama fiyatlarında ise düşüş gerçekleşti.

ÜFE	AĞUSTOS 2011 (2003=100)	AĞUSTOS 2010 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	1,76	1,15
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	8,05	5,98
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	11,00	9,03
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	9,76	6,18

TÜFE	AĞUSTOS 2011 (2003=100)	AĞUSTOS 2010 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	0,73	0,40
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	3,75	3,50
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	6,65	8,33
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	6,24	7,83

		2011								2010			
		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
ÜFE	Bir önceki aya göre değişim	2,36	1,72	1,22	0,61	0,15	0,01	-0,03	1,76	0,51	1,21	-0,31	1,31
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	2,36	4,13	5,40	6,04	6,20	6,21	6,18	8,05	6,52	7,80	7,47	8,87
TÜFE	Bir önceki aya göre değişim	0,41	0,73	0,42	0,87	2,42	- 1,43	-0,41	0,73	1,23	1,83	0,03	-0,30
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	0,41	1,14	1,57	2,45	4,93	3,43	3,00	3,75	4,77	6,69	6,72	6,40

Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri

Bütçe Gelirleri Kümülatif Gerçekleşmeleri	Ocak - Haziran (Milyon TL)			2010 Yılı Bütçe Hedefi
	2010	2011	Artış (yüzde)	
Genel Bütçe Gelirleri	116.843	141.187	20.8	271.650
Vergi Gelirleri	98.622	122.729	24.4	232.220
Gelir, Kar ve Ser. Kazanç üzerinden Alınan Vergiler	29.391	37.041	26.0	70.495
Gelir Vergisi	19.316	23.179	19.9	47.346
Gelir Vergisi Tevkifatı	17.341	20.766	19.7	43.158
Kurumlar Vergisi	10.076	13.868	37.6	23.149
KVK Göre Alınan Geçici Vergi	9.516	10.902	14.5	22.301
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	2.682	3.155	17.6	6.124
Motorlu Taşıtlar Vergisi	2.576	3.016	17.0	5.906
Dahilde Mal ve Hizmetlerden Alınan Vergiler	41.890	49.337	17.7	97.187
Dahilde Alınan KDV	12.278	15.122	23.1	26.830
Özel Tüketim Vergisi	25.637	29.752	16.0	61.146
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergileri	1.798	2.006	11.5	4.278
Dış Ticaretten Alınan Vergiler	17.996	25.475	41.5	44.767
İthalde Alınan KDV	16.487	23.279	41.1	41.039
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	6.302	5.973	-5.22	7.297
Harcamalar	136.494	143.215	4.92	312.573

EKONOMİK VERİLER

	2009	2008	2007	2006	2005	2004
GSYH (Cari fiyatlarla milyon TL)	953.974	950.534	843.178	758.391	648.932	559.033
GSYH (milyon/dolar)	617.611	742.094	658.786	526.429	481.497	390.387
GSYH (Değişim Hızı sabit fiyatlarla %)	-4.7	0.7	4.7	6.9	8.4	9.4
Kişibaşına GSMH (ABD Doları)	8.590	10.376	9.33	6.477	5.008	4.172
Sanayi Üretim Endeksi (2005=100)	103.2	114.3	115.3	107.8	100	
Toplam İhracat (milyon/dolar)	102.129	132.027	107.272	85.535	73.476	63.167
Toplam ithalat (milyon/dolar)	140.926	201.963	170.062	139.576	116.774	97.540
Dış Ticaret Dengesi (milyon/dolar)	-38.797	-69.936	-62.791	-54.041	-43.298	-34.373
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı %	72.5	65.4	63.1	61.3	62.9	64.8
İşsizlik Oranı (%)	14.0	13.5	10.6	9.9	10.3	10.3
Kamu Net Borç Stoku (milyon TL)	309.740	267.990	248.421	258.198	270.275	274.195
İç Borç Stoku (milyon TL)	330.005	274.827	255.310	251.470	244.782	224.483
Türkiye Dış Borç Stoku (milyon/\$)	271.140	277.669	249.386	207.593	169.732	160.980
Merkezi Yönetim Borç Stoku (milyon TL)	441.507	380.321	333.485	345.050	331.520	316.528
Cari İşlemler Dengesi (milyon/dolar)	-13.854	-41.947	-38.311	-32.193	-22.198	-14.431

(Bin YTL)	2011		2010		2009
	05 Ağustos	29 Temmuz	31 Aralık	06 Ağustos	31 Aralık
Emisyon	55.749.213	55.967.708	37.644.533	43.780.673	38.340.278
Para Arzı					
- M1	138.180.458	142.368.283	98.877.795	112.039.134	107.051.398
- M2	644.249.409	645.682.600	492.307.845	532.253.819	494.024.148
- M3	681.088.983	680.350.443	520.010.288	559.181.060	520.674.414
Yurtiçi Kaynaklı TL Mevduat	411.809.605	415.172.011	306.618.484	335.428.222	305.200.507
- Vadeli Tasarruf	261.469.695	260.391.371	202.023.237	220.712.059	197.976.696
- Vadesiz Tasarruf	30.381.495	29.768.759	19.473.006	22.750.067	19.800.398
- Vadeli Ticari	71.977.065	72.671.372	50.501.266	57.634.112	49.483.951
- Vadesiz Ticari	21.287.059	23.035.910	14.456.071	15.982.822	16.761.263
- Resmi Mevduat	26.694.291	29.304.599	20.164.904	18.349.162	21.178.199
Kredi Stoku	536.400.147	533.123.416	311.578.634	369.992.875	305.478.312
- Tüm Banka Kredileri	536.400.147	533.123.416	311.578.634	369.992.875	305.478.312
- M.B. Kredileri	0	0	0	0	0
Bank. El. Tah. ve Bono	249.231.075	245.633.551	244.398.034	245.448.149	237.628.748

Mevzuat Değişiklikleri

- 04.08.2011** - 2011/2036 Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
 - Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- 05.08.2011** - İhracat 96/31 Sayılı İhracı Yasak ve Ön İzne Bağlı Mallara İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (İhracat: 2011/14)
- Menkul Kıymet Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği (Seri: VI, No: 30)
 - Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2011/8)
- 06.08.2011** - Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2011/9)
- 16.08.2011** - Maliye Bakanlığı İç Denetim Koordinasyon Kurulunun Kamu İç Denetim Standartları ile İlgili Kararı
- 18.08.2011** - Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Verilmesine ve Primlerin Ödenme Sürelerine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- 19.08.2011** - İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Hisse Senetleri Piyasası Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
 - İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Gelişen İşletmeler Piyasası Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
 - İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Teşkilat, Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
 - İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Kotasyon Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
 - İstanbul Altın Borsası Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
 - İstanbul Altın Borsası Teşkilat, Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- DÜZELTME** - ("Aracılık Faaliyetleri ve Aracı Kuruluşlara İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" ile "Sermaye Piyasası Kanunu'na Tabi Olan Anonim Ortaklıkların Uyacakları Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" ile İlgili)
- 20.08.2011** - 2011/2043 Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerinin Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu Kaynaklı Borçlarına İlişkin Karar
- 24.08.2011** - İşverenlere Verilen Devlet Yardımı, Teşvik ve Desteklerde Sosyal Güvenlik Kurumundan Alınacak Borcu Yoktur Belgesinin Düzenlenmesine İlişkin Usul ve Esaslara Dair Tebliğde Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ

Vergi Takvimi

- 02.09.2011** - Diğer Ücretlerin Gelir Vergisi 2. Taksit Ödemesi
- Temmuz 2011 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Ba)
 - Temmuz 2011 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Bs)
 - Temmuz 2011 Dönemine Ait Haberleşme Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 12.09.2011** - 16-31 Ağustos 2011 Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 16-31 Ağustos 2011 Dönemine Ait Noterlerce Yapılan Makbuz Karşılığı Ödemelere Ait Beyannamenin Verilmesi ve Ödenmesi
- 15.09.2011** - Ağustos 2011 Dönemine Ait Kolalı Gazoz, Alkollü İçecekler ve Tütün Mamullerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Ağustos 2011 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
 - Ağustos 2011 Dönemine Ait Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin Özel Tüketim Vergisinin (Tescile Tabi Olmayanlar) Beyanı ve Ödemesi
 - Ağustos 2011 Dönemine Ait Özel İletişim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
 - Ağustos 2011 Dönemine Ait Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
 - Ağustos 2011 Dönemine Ait Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi Bildirimi ve Ödemesi
- 20.09.2011** - Ağustos 2011 Dönemine Ait Kolalı Gazozlara İlişkin EK:7 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Ağustos 2011 Dönemine Ait Alkollü İçeceklere İlişkin EK:8 No.lu ÖTV Bildirim Formu
 - Ağustos 2011 Dönemine Ait Tütün Mamullerine İlişkin EK:9 No.lu ÖTV Bildirim Formu
 - Ağustos 2011 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin EK:10 No.lu ÖTV Bildirim Formu
 - Ağustos 2011 Dönemine Ait 5602 Sayılı Kanunda Tanımlanan Şans Oyunlarıyla İlgili Veraset ve İntikal Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
 - Ağustos 2011 Dönemine Ait Şans Oyunları Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
 - Ağustos 2011 Dönemine Ait İlan ve Reklam Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
 - Ağustos 2011 Dönemine Ait Müşterek Bahislere İlişkin Eğlence Vergisinin Beyanı ve Ödemesi ile Diğer Eğlence Vergilerine İlişkin Eğlence Vergisinin Ödemesi
 - Ağustos 2011 Dönemine Ait Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
 - Ağustos 2011 Dönemine Ait Yangın Sigortası Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 23.09.2011** - Ağustos 2011 Dönemine Ait GVK 94. Madde ile KVK 15. ve 30. Maddelerine Göre Yapılan Tevkifatların Muhtasar Beyanname ile Beyanı
- Ağustos 2011 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Beyanı
- 26.09.2011** - Ağustos 2011 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Ağustos 2011 Dönemine Ait GVK 94. Madde ile KVK 15. ve 30. Maddelerine Göre Yapılan Tevkifatların Ödemesi
 - Ağustos 2011 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Ödemesi
 - 1-15 Eylül 2011 Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
 - 1-15 Eylül 2011 Dönemine Ait Noterlerce Yapılan Makbuz Karşılığı Ödemelere Ait Beyannamenin Verilmesi ve Ödenmesi
- 30.09.2011** - Ağustos 2011 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Ba)
- Ağustos 2011 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Bs)
 - Ağustos 2011 Dönemine Ait Haberleşme Vergisinin Beyanı ve Ödemesi

Ağustos 2011 Kronoloji

01 Ağustos Van Başkale’de askeri araç konvoyuna teröristlerin açtığı ateş sonucu bir astsubay ile 2 uzman çavuş şehit oldu, 4 asker yaralandı.

02 Ağustos Karagümruk Yanıyor şarkısıyla tanınan sunucu, şair Uğur Arslan’ında aralarında bulunduğu toplam 5 kişi Deniz Feneri e.V. soruşturmasında gözaltına alındılar.

03 Ağustos Arap Baharı sonucunda 14 Şubat’ta koltuğunu bırakmak zorunda kalan Mısır’ın devrik lideri Hüsnü Mübarek, bir kafesin içinde yargılanmaya başlandı.

04 Ağustos Şike soruşturması kapsamında polis, Galatasaray stadında, Sportif Direktörü Bülent Tulun’un evi ve eski Başkan Adnan Polat’ın villası ile ofisinde arama yaptı.

05 Ağustos Avrupa ve ABD ekonomilerinin kötü hali, Türkiye’yi de etkiledi. Borsa’da kayıp bir günde yüzde 5.16 olarak gerçekleşti.

06 Ağustos Taliban, El Kaide lideri Bin Ladin’in öldürüldüğü operasyona da katılan Amerikan özel birliklerini taşıyan helikopteri düşürdü. 31 ABD askeri öldü.

07 Ağustos Kredi derecelendirme kuruluşu S&P’nin ABD’nin notunu düşürme kararı, ilk işlem günü yaşayan Ortadoğu ve Körfez ülkeleri borsalarını sarstı.

08 Ağustos ABD’nin notunun kırılması piyasalarda depresyon etkisi yarattı. Dünya borsaları 3.4 trilyon dolar geriledi. İMKB yüzde 7 düştü.

09 Ağustos ABD Merkez Bankası FED toplantısından düşük faizin 2 yıl daha süreceği kararı çıktı. Karar sonrası 6 kez yön değiştiren ABD borsası hızlı bir çıkışla yüzde 4 artış yaşadı.

10 Ağustos Dışişleri Bakanı Davutoğlu’nun Şam’ı ziyaretinden sonra Suriye ordusu Hama’dan tankları geri çekti.

11 Ağustos Merkez Bankası yılın ilk altı ayında cari açığın 45 milyar dolar olarak gerçekleştiğini açıkladı.

12 Ağustos Merkez Bankası doların yükselişini engellemek için 6 ihale gerçekleştirdi ve 390 milyon dolarlık satış yaptı.

13 Ağustos Şırnak’ın Beytüşşebap İlçesinde pusu kuran teröristler askeri araca roketatar ve uzun namlulu silahlarla ateş açtı, biri yüzbaşı, ikisi er toplam 3 asker şehit oldu.

14 Ağustos Suriye yönetiminin Lazikiye’de düzenlediği operasyonda 23 kişi yaşamını yitirdi.

15 Ağustos Futbol Federasyonu şike şüphelilerinden savunma alamadığı için şimdilik hiçbir takıma ceza vermedi. Süper Lig ve Avrupa programı aynen devam ediyor.

16 Ağustos Almanya Başbakanı Merkel ile Fransa Cumhurbaşkanı Sarkozy arasında gerçekleşen toplantıda finansal işlemlerden vergi alınması kararı çıktı.

17 Ağustos PKK’nın düzenlediği 5 ayrı mayınlı ve roketatarlı saldırıda 1’i binbaşı, 9 asker ile 1 korucu şehit oldu.

18 Ağustos F-16’ların Kandil’e düzenlediği hava harekatinin parolası, Çukurca’da şehit düşen Binbaşı Yavuz Başay’ın anısına “Yavuzlar ölmez” oldu.

19 Ağustos Başbakan Erdoğan açlık ve kuraklık yaşayan Somali’ye 5 bakan, 80 işadamı, 50 gazeteci, sanatçılar ve milletvekilleriyle gitti.

20 Ağustos Türk Silahlı Kuvvetleri, Kandil Dağında 108’i hava tarruzu, 349’u da topçu ateşiyle olmak üzere toplam 457 hedefi vurdu.

21 Ağustos Libya’da muhaliflerin Trablusu ele geçirdikleri ve Kaddafi’nin 2 oğlununda teslim olduğu açıklandı.

22 Ağustos Sosyal Güvenlik Kurumu verilerine göre 4 aylık dönemde kurumun kasasına Torba Yasası’ndan dolayı 5 milyar lira girdi.

23 Ağustos Genelkurmay 6 günlük hava harekati ve topçu ateşi sonucu 100 teröristin öldürüldüğünü, 80 teröristin ise yaralandığını açıkladı.

24 Ağustos UEFA’nın uyarısı üzerine Türkiye Futbol Federasyonu, Fenerbahçe’nin bu yıl Şampiyonlar Ligi’ne katılmayacağını açıkladı.

25 Ağustos Fenerbahçe Asbaşkanı Ali Koç, Futbol Federasyonu’ndan kendilerini Bank Asya 1. Lige düşürmelerini talep ettiklerini açıkladı.

26 Ağustos Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı’nın kararıyla Deniz Feneri e.V. Derneği’nin soruşturmasını yürüten 3 savcı görevden alındı.

27 Ağustos Eski Genelkurmay Başkanı emekli Orgeneral Işık Koşaner, internette yayımlan ses kayıtlarını doğrulayarak noktasına kadar arkasında olduğunu söyledi.

28 Ağustos PKK’lı teröristler, Hakkari’nin Şemdinli İlçesi’nde yola döşedikleri mayını patlatmaları sonucu 3 asker şehit oldu, 3 asker de yaralandı.

29 Ağustos Türk siyasetinin yakın tarihine damgasını vuran ve “e-muhura” olarak bilinen 27 Nisan Bildirisi, Genelkurmay Başkanlığı’nın internet sitesinden resmen kaldırıldı.

30 Ağustos 30 Ağustos Zafer Bayramı nedeniyle Cumhurbaşkanı Gül, Genelkurmay Karargahı’nda düzenlenen törende “Başkomutan” sıfatıyla kutlamaları kabul eden ilk cumhurbaşkanı oldu.

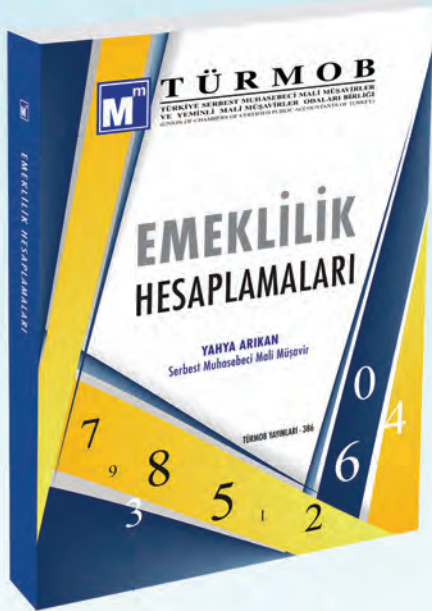
31 Ağustos Üç ay önce beyin kanaması geçiren ve Ankara GATA’da tedavi gören KKTC Kurucu Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş, geri döndüğü Lefkoşa’da bitkisel hayata girdi.

30 TL

40 TL

10 TL

20 TL

TEMİN ADRESİ

Gençlik Cad. No: 107 06570 Anıttepe/ANKARA - Tel: (0.312) 232 50 60 (10 Hat) Fax : 232 50 73

E - Ticaret : <http://www.turmob.org.tr/Eticaret/web/>